

محمود شهبازی

۱۱ آذر ۱۳۳۷ ■
لشکر ۲۷ ■
محمدرسول الله (ص)

در عملیات آزادسازی خرمشهر رزمندگان بسیج و سپاه از استان همدان در قالب گردان مسلم ابن عقیل از تیپ ۲۷ محمدرسول الله (ص) به فرماندهی محمود شهبازی در اولین مرحله عملیات توانستند پس از تصرف دژ مرزی به همراه سایر یگان‌ها از مسیر شلمچه، شهر خرمشهری را فتح نمایند. محمود شهبازی دوم خردادماه و یک روز قبل از آنکه خرمشهر به طور کامل آزاد شود به شهادت رسید.

عباس کریمی

۲۱ اردیبهشت ۱۳۳۶ ■
لشکر ۲۷ ■
محمدرسول الله (ص)

او به همراه سردار «حاج احمد متوسلیان» و شهید چراغی به جبهه‌های جنوب عزیمت کرد و به عنوان مسئول اطلاعات - عملیات «تیپ محمد رسول الله (ص)» به فعالیت خود ادامه داد و نقش مهمی در آزادسازی خرمشهر داشت. ۲۴ اسفند ماه ۱۳۶۳ در چهارمین روز عملیات «بدر» در منطقه عملیاتی شرق رودخانه «دجله» بر اثر اصابت ترکش گلوله توپ به پشت سرش شربت شهادت نوشید.

محمد جهان آرا

۹ شهریور ۱۳۳۳ ■
فرمانده سپاه خرمشهر

او در سال ۱۳۵۸ فرماندهی سپاه خرمشهر را به عهده گرفت و در کنار مردم این شهر، از خرمشهر دفاع کرد. محمد جهان آرا در حالیکه فرماندهی سپاه خوزستان را برعهده داشت در روز ۶ مهر ۱۳۶۰ در سانحه سقوط هواپیمای نظامی در منطقه کهزیزک به شهادت رسید.

از خود دفاع کنند. اما باید گفت که در جنگ هشت ساله عراق از هر تجهیزاتی که می‌توانستیم استفاده کردیم، در این شرایط لازم بود ما هم از یگان‌هایی از زرهی، توپخانه، و هوانیروز استفاده کنیم که به نحو شایسته هم از این ادوات استفاده شد. در مورد ادوات زرهی باید این جمله را گفت: حضور تانک در کنار رزمندگان یک پشتوانه عظیم بود و شلیک گلوله‌های آن دشمن را از پای درآورده و یگان پیاده در چنین شرایطی به راحتی می‌توانست به دشمن حمله کرده و پیروز آن عملیات شود.

در مورد استفاده از یگان توپخانه در طول جنگ و خصوصاً روزهای آغازین دفاع مقدس باید اذعان داشت که قدرت پیشروی رزمندگان را در انجام عملیات‌ها دوجندان کرده و دشمن را در هر قسمتی که حضور داشتند زمین گیر می‌کرد.

از هوانیروز قهرمان نمی‌شود به راحتی گذشت، از هواپیمایی نیروی زمینی ارتش هم در روزهای نخست و هم تا پایان هشت سال دفاع مقدس سخن زیاد باید گفت: در یکی از عملیات‌های آن روز که واحد ما از لشکر ۲۱ حمزه شهیدالشهداء در آن حضور داشت دشمن با چندین لشکر به ما حمله کرد که واقعا تجهیزات ما جواب گوی ادوات دشمن نبود در این زمان بود که چند فروند از بالگردهای هوانیروز به ما ملحق شدند و مانند عقابی بر سر دشمن فرود آمدند و کلیه برنامه‌های عملیاتی دشمن را خنثی کرده و ما از این حرکت هوانیروز روحیه بسیار بالایی را گرفتیم توانستیم در آن عملیات سخت دشمن را به زانو درآوریم، باید این نکته را در مورد هوانیروز بیان کرد: هوانیروز فرشته نجات خداوند در دوران دفاع مقدس برای رزمندگان اسلام بود.

در پایان چنانچه صحبت خاصی دارید بفرمایید؟

سخن گفتن از دوران دفاع مقدس پایان ندارد، دفاع مقدس دانشگاهی بود که امتحان ورودی و خروجی آن بسیار سخت بود این نبود که هرکس از خانه و کاشانه خود فرار کرده باشد به جبهه آمده و در مقابل دشمن صف آرایی کند. نه! جوانان روزگار جنگ، جوانان انتخاب شده خداوند متعال بودند و با سرشتی پاک به این میدان پاک، قدم گذاشته بودند. حضور جوانان باایمان و پرشور که از جان و مال خود گذشته بودند و در آن شرایط سخت خود را با یک ندای رهبرشان به سوی مرزها می‌رساندند و این حماسه‌های بزرگ را به وجود آوردند، باید گفت درس گرفته مکتب امام حسین (ع) بودند. درس‌های این دانشگاه سالیان سال، درس ایثار و شهادت و از خود گذشتگی را برای نسل‌های آینده به یادگار گذاشت و باید گفت خون شهدای کربلا بخصوص خون امام حسین (ع) روشنگر راه رزمندگان اسلام بود.

رزمندگان ارتش با بهره‌گیری از آموزش‌هایی که در آموزشگاه‌های نظامی آموخته بودند، این آموخته‌ها را به دیگر نیروهای اعزام‌شده آموزش می‌دادند و باید آنها را آماده نبرد می‌کردند. عراق در روزهای ابتدایی جنگ با داشتن سلاح مناسب و تجهیزات قوی توانست تا خرمشهر جلو بیاید اما باید گفت هر چه از روزهای اول جنگ می‌گذشت و تجربه رزمندگان بیشتر می‌شد عراقی‌ها حتی یک وجب از خاکمان را نتوانستند بگیرند بلکه پس از فتح خرمشهر بیشتر به فکر عقب‌نشینی بودند.

نقش فرماندهان در انجام عملیات‌های آفندی و پدافندی را در روزهای نخست جنگ تشریح فرمایید؟

۳۱ شهریورماه ۵۹ روزی که دشمن متجاوز با ۱۲ لشکر تا بن دندان مسلح به میهن ما حمله کرد شرایط برای ما بسیار سخت شده بود، البته این بدان معنا نبود که ما آمادگی دفاع را نداشته‌ایم و یا انتظار همچنین جنگی را در دکنترین نظامی خود ندیده بودیم بلکه از یک‌سال قبل درگیری‌های کردستان ما را بر آن داشت تا خود را آماده این نبرد کنیم. در این جا به این نکته اساسی باید اشاره کنم که تجهیزات و ادوات زرهی که ما در اختیار داشتیم بسیار کمتر از رژیم بعثی عراق بود و این امر باعث شد که در روزهای نخست جنگ دشمن تا خرمشهر بتواند وارد کشور شده و آن را اشغال کند. اما با هوشیاری رزمندگان اسلام و به‌کارگیری از تجهیزات و استفاده از ادوات زرهی و تیزهوشی خدمه‌های سلاح‌های سنگین، توانستیم دشمن متجاوز را تثبیت و متوقف نماییم. روزهای نخست جنگ عملیات‌های پدافندی زیادی را انجام دادیم و این عملیات‌ها با تاکتیک دفاعی خاصی طرح‌ریزی می‌شد که فرماندهان ما با دوره‌هایی که دیده بودند از آن به‌نحو شایسته استفاده می‌کردند و در خیلی از این عملیات‌ها پیروز می‌شدند، یکی از عملیات‌هایی که فرماندهان در عملیات‌های پدافندی از آن استفاده می‌کردند «عملیات تاخیری بود» این نوع عملیات به ما این فرصت را می‌داد تا در مورد برنامه‌های دشمن برای حمله امکانات و ادوات خود را آماده نماییم و در آن شرایط بود که با یک سری عملیات‌های آفندی می‌توانستیم دشمن را غافلگیر کرده و آنها را از پای در آوریم.

نقش یگان‌های زرهی، توپخانه و خصوصاً هوانیروز را در متوقف کردن دشمن در صد روز ابتدایی جنگ بفرمایید؟

هر نبردی در هر شرایطی از زمان یک سری امکانات خاص خود را می‌طلبد و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از این قضیه مستثنی نبود. یگان‌های پیاده با در دست داشتن سلاح‌های سبک، فقط می‌توانند در مقابل سلاح‌های سبک

ارتش و نیروی زمینی در روزهای نخست جنگ در برابر دشمن ایستادگی کردند و نگذاشتند که دشمن تا بن دندان مسلح بیشتر از حد معمول وارد خاک کشور شود. با توجه به اینکه تجهیزات ارتش ما، در مقابل تجهیزات رژیم بعثی بسیار ضعیف‌تر بود باید به این نکته اشاره کرد که این ایستادگی و توان رزمی که سربازان آن روز از خود به نمایش گذاشته‌اند فقط با نفس قدسی حضرت امام (ره) قوت گرفته بود و توکل به خدای متعال